

EL RETE
DE LA
FORMACIÓ
AL MIJAC

MIJAC DE BARCELONA
ESCOLA D'INICIADORS
© Barcelona • juny del 98

ÍNDIX:

I.- INTRODUCCIÓ:	3
II.- AL MIJAC TREBALLEM AMB PERSONES	6
1.- L'APOSTA PER L'INFANT	7
✍ Pistes per treballar amb els animadors:	8
2.- L'OPCIÓ DE FE	9
✍ Pistes per treballar amb els animadors:	10
3.- EL CONEIXEMENT DE L'INFANT	12
3.1- Coneixement personal:	12
3.2- Coneixement general:	13
✍ Pistes per treballar amb els animadors:	14
4.- LA REALITAT DE L'EQUIP	15
✍ Pistes per treballar amb els animadors:	16
5.- EL COMPROMÍS	18
✍ Pistes per treballar amb els animadors:	19
6.- UN CAMÍ FET EN ESGLÉSIA	21
✍ Pistes per treballar amb els animadors:	22
III.- QUÈ ENTENEM PER FORMACIÓ?	23
PONÈNCIA D'EN JOAN TORRA	24
IV.- ANÀLISI D'ALGUNES PARAULES CLAU	28
1.- FER-SE	29
2.- SER LLIURE	31
3.- VIDA [DONAR-LI SENTIT]	33
4.- SEGUIR JESÚS:	35
TRANSCENDIR-NOS TOT IMPLICANT-NOS	35
5.- DUBTE SA	38
6.- L'ESPERIT CRÍTIC	39
7.- ARRIBAR AL PERDÓ	40
8.- SABER RELATIVITZAR	43
ESTUDI D'EVANGELI:	47
1.- Introducció:	47
2.- L'Estudi d'Evangelí	48
Una missió impossible?	49
Tornem al punt de partida	53
Un pas nou	54
El pas definitiu: revelació de l'amor de Déu	56

I.- INTRODUCCIÓ:

Potser sempre que parlem o sentim parlar de formació ens imaginem temes densos; molta preparació; l'haver d'adquirir nous coneixements; mestres que ens ensenyin; carpetes, llibres, etc... i potser, ens oblidem d'allò més important i és que la formació tracta de *formar persones* i que va dirigida bàsicament al **ser** persona.

Aquí us presentem unes reflexions dirigides a aquest fi: formar persones al MIJAC, entenent el Moviment, és clar, no com la finalitat última d'aquesta formació, sinó com el lloc on i des d'on es posa de manifest l'opció cristiana dels animadors al servei dels altres, en concret, dels infants i, prioritàriament, dels infants amb més mancances.

Tota aquesta reflexió va partir del curset que sota el títol *El Pla de Formació* vam organitzar el quinze de novembre del 1997⁽¹⁾; del que allà va sortir i de les necessitats o buits que veiem al nostre Moviment sobre aquest respecte.

Quan ens vam posar a pensar sobre com estructurar aquestes reflexions, sortien dues propostes:

1. La proposta d'agafar uns àmbits bàsics de la formació al MIJAC.
2. Encetar la reflexió a partir d'uns mínims que la persona [l'animador militant] tracta d'assolir amb la formació.

Totes dues propostes es van dir en el curset abans mencionat. La primera, fruit de la reflexió que vam fer-hi els participants, proposava els següents àmbits:

- La fe.
- L'anàlisi de la realitat infantil.
- L'acompanyament dels iniciands.
- Recursos i tècniques.

- El compromís dintre del Moviment.
- L'àmbit eclesial.

La segona proposta la va exposar en Joan Torra (vicari episcopal de Vic i un dels *pares fundadors* del MIJAC) a la ponència que ens va fer i que incloem en aquest opuscle.

Al final, hem decidit plantejar tota la reflexió que teniu a les mans fent-ne una aproximació sobre les dues propostes, perquè la primera (tot i que segur que sortiran altres materials a nivell C/B) ens pot servir per emmarcar i entendre la segona proposta que ens semblava més *integral* dins d'una formació dirigida més al subjecte, a la persona, a l'animador militant, que al moment, l'opció, el MIJAC i, per tant, menys lligada a processos, experiències... que ens obligui a parlar d'unes etapes, d'un acompanyament...

Feta aquesta justificació, només ens queda plantejar l'eix vertebrador d'aquestes reflexions i és el següent:

El MIJAC és un Moviment que es caracteritza per una sèrie de dades, les més importants, potser, són les següents:

- És un Moviment dels infants.
- Evangelitzador.
- Educatiu.
- Transformador.
- d'Església.

Tot això implica una sèrie de plantejaments que cal meditar amb calma i anar aprofundint per tal de no *caricaturitzar* aquestes conviccions. És per això, que en aquest capítol us proposem unes quantes reflexions sobre aquests punts:

Treballar amb persones, al MIJAC, implica:

1. Una aposta pels infants (amb una confiança plena).
2. Una opció de fe (esperançada i de servei).
3. Conèixer els infants (el món infantil i l'infant que tenim al davant).
4. Una realitat d'equip (estable i educadora).
5. Un compromís ferm (d'entrega i de testimoni).
6. Un camí fet en Església (en Moviment, oberts a l'Esperit).

L'equip responsable,
Escola d'iniciadors.

⁽¹⁾ Hi ha una memòria del curset que es va entregar a tots els iniciadors.

II.- AL MIJAC TREBALLEM AMB PERSONES

1.- L'APOSTA PER L'INFANT

Treballar amb persones implica el risc d'haver d'entregar-te a una causa que no saps mai si la tens perduda o guanyada i, precisament, aquesta ambigüitat és la que dóna validesa a aquesta tasca.

Al MIJAC ho tenim clar.

Les nostres Conviccions reflecteixen els pilars constitutius del que pretenem. No és un projecte educatiu (que ara estan tan de moda) ni una utopia formulada en set *moments* o aspectes, sinó els mínims que cal aconseguir per poder dir que el MIJAC realment es planteja formar persones: infants i animadors.

Al MIJAC volem ressaltar més la importància que tenen cada un dels qui hi participen (començant, és clar, pels infants), que no pas l'organització, els mètodes o els reglaments. Això té els seus *pro* i *contra*.

Fitxem-nos ara en els *pro*. El principal és considerar la persona (i l'infant, no ho oblidem, és persona) com l'únic Absolut, perquè és l'únic que realment no puc utilitzar per a cap altra fi i perquè n'és el *lloc* de la Revelació de Déu.

La persona és, gràcies a l'Encarnació i la Redempció, Fill de Déu. I Déu mateix se'ns manifesta a través d'ella. Per això no puc *silenciar* aquesta veu divina; per això li hem de donar **protagonisme**, des de la innocència de l'infant, que és la imatge privilegiada del Regne: *si no torneu a ser com els infants...* (Mt 18, 3).

 Pistes per treballar amb els animadors:

Agafar el **quadern de l'animador (QdA)** i fer el seguiment d'un infant. Adonar-se dels següents punts:

- 1- On descobreixo la mà de Déu (fets, actituds...)?
- 2- Com he estat jo present en aquesta *revelació*?
- 3- En què m'interpel·la Déu a través d'aquest/s infant/s?
- 4- Quin text de l'Evangeli m'ajuda a fer pregària?

2.- L'OPCIÓ DE FE

Ser persona significa donar sentit a la vida; a la nostra i a la dels altres, perquè la vida és l'únic espai, l'únic mitjà, que tenim per expressar i celebrar el que som; per expressar els nostres sentiments; per *practicar* la nostra corporalitat i el nostre temps-amb-els altres; en definitiva, el nostre **ésser personal**.

Ser persona, però, també és adonar-se del do de la vida, perquè la vida és un regal i el fruïm, sobretot, quan el sabem compartir amb els altres. Això ho descobrim sovint en els infants: en les seves ganes de jugar, de compartir les seves alegries, d'estar amb els altres i de comptar amb els amics...

Per a nosaltres tot això és do de Déu, d'un Déu que ens ha donat la vida i els *ulls* per saber-ne copsar tota la bellesa i el sentit més pregon i (d'un Déu) que a més a més resta al nostre costat, perquè el podem contemplar a través de la seva obra.

La fe, no és res més que tenir aquest sentiment de gratitud, de contemplació i de filiació i correspondre-hi.

I la fe, des de la nostra convicció cristiana i des de la sensibilitat del MIJAC, és la plena realització de la persona, ja que no podem transmetre allò que no vivim i,)com volem ser testimonis d'alegria, de desprendiment o de fe si no sabem ser agraïts o no sabem veure Déu a través dels infants i dels fets?

Una darrera reflexió encara. Tot això (l'opció de fe) la referim a la persona, però no ens oblidem que al MIJAC partim de la Convicció que el nen és ja persona, perquè pot copsar aquesta *imatge* de Déu en la creació i pot respondre a la invitació que Déu, Jesús, el seu Amic, li fa de compartir la seva vida amb els altres i d'actuar en el seu entorn. Senzillament sí, però a fons (perquè en les coses senzilles

s'hi troba Déu: Lc 10, 21).

 Pistes per treballar amb els animadors:

Fer un **estudi d'Evangelí (EdE)** a partir d'aquest text:

Jn 9, 35-38. El cec de naixement.

³⁵Jesús va sentir dir que l'havien tret fora [al cec al qual havia tornat la vista]; el va trobar i li digué: *Tu creus en el Fill de l'home?* ³⁶Ell contestà: *Qui és, Senyor, perquè hi cregui?* ³⁷Jesús li digué: *Ja l'has vist, i és el mateix que parla amb tu.* ³⁸I ell digué: *Hi crec, Senyor. I es va prosternar davant d'ell.*

PAUTES:

1. A l'Evangelí de Joan la figura del Fill de l'home remarca la dimensió humana i alhora divina de Jesús (aquell que mor a la creu **és** el Fill de Déu que ha baixat del cel per donar-nos la vida definitiva).
 - Creus en el Fill de l'home?
2. El cec reconeix el que Jesús ha fet per ell: v. 11 i en dona raó davant les autoritats: v. 21.
 - Què ha fet Jesús per tu?
3. El cec va donant respostes d'apropament: *és un profeta*: v. 17; *si és un pecador no ho sé*: v. 25; *si aquest no vingues de Déu, no hauria pogut fer res*: v. 33; *qui és, Senyor, perquè hi pugui creure?*; v.36; *Hi crec, Senyor*: v. 38.
 - I tu, què respons a la seva pregunta?

4. El cec primer va donant raó del que aquell ha fet per ell: v. 11; 15. 30-33. Per això l'expulsen de la sinagoga (de la comunitat): v. 22. 34 i al final l'adora: v. 38.

- A que et porta dir que creus en Jesús?

PREGÀRIA FINAL:

⁶He manifestat el vostre nom als homes que m'heu donat del món. Eren vostres, i me'ls heu donat, i han guardat la vostra paraula. ⁷Ara saben que tot el que m'heu donat ve de vós, ⁸perquè els he donat les paraules que m'havíeu donat, i ells han admès veritablement que he sortit de vós i han cregut que vós m'heu enviat. ⁹Jo prego per ells; no prego pel món, sinó pels qui m'heu donat, perquè són vostres; ¹⁰i tot allò que és meu és vostre, i allò que és vostre és meu; i sóc glorificat en ells.

Jn 17, 6-10.

3.- EL CONEIXEMENT DE L'INFANT

Tot acompanyament, tota tasca educativa amb infants (i joves), demana un coneixement mínim de la persona que tens al davant. Un coneixement concret i personal, però alhora, també, un coneixement més acadèmic, objectiu, general.

3.1- Coneixement personal:

De res serveix la nostra tasca si no som capaços *d'entrar* en l'altra persona, de vèncer les distàncies i deixar-se *omplir* per la *realitat* que *significa* l'altre. Analitzem aquesta definició:

- *Realitat*: un ésser amb contingut ple en ell mateix, amb la seva història personal que forma el seu *jo* i li dóna sentit. Una realitat ja, no un esdevenidor. Una realitat autònoma però relacional, que es defineix pel que és ella mateixa enfront dels altres: un *jo* que davant dels altres sap reconèixer un *tu* i formar un *nosaltres*. Una realitat també, en procés, en camí, la qual cosa, però, no li treu *realitat*, sinó que la va enriquint i donant forma.

Tot això, doncs, no el podem endevinar ni trobar en els llibres. Hem d'*anar-hi* i trobar-lo en la persona mateixa, mitjançant el diàleg, l'acompanyament, la comprensió i, sobretot, l'amor fraternal que es desprèn de la presència de l'amor de Déu entre nosaltres (Jn 13, 34-35)

- Per això parlem d'una realitat *significant*, perquè el sentit és en ella. La persona és un fi en ella mateixa i no podem dissecar-la ni reduir-la als nombrosos camps que la constitueixen o als diferents ambients en els que s'hi mou. I des de la fe també hi veiem el *sagrament* de Déu (Mt 25, 40).

3.2- Coneixement general:

Treballar amb persones també demana uns mínims coneixements del seu funcionament intern i del seu creixement en tots els àmbits , ja que no podem exigir el mateix ni podem oferir-li les mateixes activitats a un infant de set anys o a un d'onze o a un animador de divuit o a un de vint-i-un.

Hem de saber els trets que caracteritzen la psicologia evolutiva dels infants, les seves etapes i creixement.

Hem de tenir coneixement de com tractar-los segons el seu procés, edat i grup [cfr. *El procés a la militància dels infants en el MIJAC*, 1993].

I hem de tenir a l'abast diferents recursos pedagògics, evangèlics i d'activitats.

Però també, i en el cas que ens ateny, l'iniciador/formador tracta amb joves que han fet el seu procés, la seva opció i la seva militància cristiana al MIJAC, la qual cosa li demana de conèixer també el procés de la seva maduresa, el seu equilibri personal i la seva maduresa en la fe.

La formació que es pugui fer amb aquests animadors, doncs, haurà de tenir en compte tots aquests punts.

 Pistes per treballar amb els animadors:

Fer un **quadre** gros semblant a aquest:

EDAT		CARACTERÍSTIQUES PSICOMOTRIUS	ACTIVITATS	CARACTERÍSTIQUES D'APRENENTATGE	ASSUMIR RESPONSABILITATS	ACOMPANYAMENT DE L'ANIMADOR
7 -9	♂					
	♀					
10 -11	♂					
	♀					
12 -14	♂					
	♀					

- Deixar un temps per omplir-ho (es pot passar amb antelació).
- Comentar les dades que semblin més interessants.
- Fixar-nos en un infant del nostre grup. Veure si s'hi donen aquestes característiques generals en ell.
- Analitzar críticament com li estem ajudant nosaltres com a animadors.
- Partint d'aquest quadre com muntaries les dinàmiques del grup?

4.- LA REALITAT DE L'EQUIP

La nostra tasca educativa no la fem sols. El fet de treballar en equip no respon a una necessitat, sinó a un convenciment: la convicció que l'equip és el primer pas per formar una comunitat.

No treballem en grup ni *junts*, sinó *en equip*. Aquesta situació implica una manera de fer i de pensar i, per tant, un treball diferent.

A l'equip cadascú ha d'aportar el que és i posar-ho al *servei dels altres* i del *projecte comú* que es pretén portar a terme:

- Al servei dels altres: no estem al MIJAC per fer la nostra. Per destacar sobre els altres o per satisfer les nostres necessitats personals o les nostres afeccions particulars. Se suposa que a la iniciació aquest plantejament ha quedat suficientment aclarit. El militant, però, encara ha de fer un procés, perquè mai no es pot dir que s'ha donat tot el que es podia donar (Mt 5, 40-41) i sempre descobrim el camí que ens queda per fer...

- Un projecte comú: cal tenir ben clara aquesta realitat, perquè implica coses molt importants. En primer lloc un *Projecte educatiu*, formulat, actualitzat i tingut sempre present com a finalitat de la nostra acció. Una reflexió personal de quin és el lloc de cadascú en aquest Projecte: responsabilitat; interiorització de la utopia que ens empeny; lloc que n'ocupo en tot aquest Projecte... Una programació coherent, realista i compromesa per poder anar fent cada dia passos envers la finalitat que ens hem marcat, etc.

També un sentiment de corresponsabilitat amb tot el que hem de tirar endavant, corresponsabilitat que ens ha d'*obligar* a pensar que la nostra aportació és necessària i insubstituïble des del moment que formem part d'aquest Projecte, d'aquest equip (Jn 17, 12): en la preparació de les activitats, en la presència en el centre i en el grup,

en l'acompanyament dels infants i dels animadors en iniciació...

 Pistes per treballar amb els animadors:

Fer un **joc de rol** (us proposem el que segueix):

SITUACIÓ CONCRETA:

S'ha donat l'avís per part de l'Ajuntament que ha de venir una inspecció al centre, perquè s'han trobat moltes anomalies (falta d'assegurança, no hi ha titulacions suficients, no s'han entregat factures per justificar les subvencions atorgades, falta de mesures de seguretat al local...). Fins i tot, hi ha l'amenaça de tancar el centre. L'inspector arriba al centre i té una reunió amb l'equip d'animadors...

[A quina conclusió s'hi arriba?].

PERSONATGES:

- Inspector de l'Ajuntament: posa de manifest totes les anomalies que hi ha al centre i la impossibilitat de mantenir-lo obert.
- Responsable: assumeix en tot moment la representativitat del centre. Intenta negociar la situació per tal d'arreglar-la.
- Secretari/a: no ha tramitat els papers de l'assegurança ni ha entregat les factures a l'Ajuntament. No vol reconèixer la seva part de culpa.
- Ecònom/a: demana responsabilitats al secretari, perquè ell ha complert
- Amb la seva. S'hi enfronta obertament i sempre és polèmic.
- Animador 1: no és conscient de la situació real. Sempre intervé

per treure-li foc a la discussió, però els altres ja ni se l'escolten.

- Animador 2: arriba tard (com sempre) a la reunió. De seguida s'enfronta a l'inspector i fa *mítings* contra l'Administració. No soluciona res.
- Consiliari: és el rector de la parròquia. Hi arriba cap al final i saluda l'inspector com si fos amic de tota la vida. Intervé en la reunió com si ell ja ho hagués arreglat tot.

ABANS DEL JOC:

- Cal tenir en compte que tots els membres de l'equip han d'assumir necessàriament un *rol*.
- Cal avisar que tothom es fiqui de debò en el *rol* que se li assigni (estigui o no d'acord amb ell).
- Cal posar un temps màxim de durada del joc.

DESPRÉS DEL JOC: Analitzar els següents punts:

- Com ha assumit cadascú el seu *rol*?
- Quins conflictes han sorgit?
- Com s'han solucionat?
- Quins *rols* descobrim en el nostre equip del MIJAC? Què tenen de positiu i què de negatiu?
- - Què hauríem de millorar per poder avançar?

5.- EL COMPROMÍS

Tota tasca humana parteix del compromís extern (obligat) o personal (assumit responsablement). La tasca educativa forçosament ha de partir d'aquest darrer.

Quan parlem de compromís al MIJAC el més important no és la decisió presa en el seu dia d'assumir les Conviccions del MIJAC i tirar endavant el projecte concret d'un centre, ni tampoc el pas a la militància aprovat en Assemblea diocesana, sinó la il·lusió i el renovament d'aquest compromís personal (assumit responsablement) a cada pas.

Si repetidament hem dit que treballar amb persones demana un risc constant, en aquest punt això és doblement veritat, Per què? Doncs, perquè no és una responsabilitat freda ni tancada, sinó que resta viva i cal assumir-la d'una manera constant i responsable (els altres no poden estar pendents de les nostres crisis; la nostra tasca educativa ens demana un compromís equilibrat).

I això només és possible si aquest compromís es fonamenta en quelcom que sigui més constant que les nostres *flaqueses humanes* i més absolut que les nostres relativitzacions humanes; quelcom que sigui l'únic *Absolut*: la fe en Jesús (Fl 3, 8). Per la fe descobrim el do que Déu ens ha donat per poder copsar el sentit *diví*, tendre, del que ens envolta i sentir-nos estimats i, al mateix temps, instruments del seu Amor perquè hem estat estimats primer (1Jn 4, 19).

Aquesta confiança en l'amor de Déu ens dóna forces per posar en pràctica el manament dels fills de Déu (Ef. 3, 12; He. 4, 16), compromís que no podem defugir (sense remordiments) i que volem viure, sobretot, amb els infants, segurs del seu valor (1Jn 5, 4).

 Pistes per treballar amb els animadors:

Fer un **estudi d'Evangelí (EdE)** a partir d'aquest text:

Lc 9, 57-62. El seguiment de Jesús.

⁵⁷Mentre feien camí, un li digué: *Us seguiré onsevulla que aneu.*

⁵⁸Jesús li va respondre: *Les guineus tenen caus, i els ocells, nius; el Fill de l'home, en canvi, no té on reposar el cap.*

⁵⁹I digué a un altre: *Segueix-me.* Però ell li respongué: *Deixeu-me primer que me'n vagi fins que hagi enterrat el meu pare.* ⁶⁰Jesús li contestà: *Deixa que els morts enterrin els seus morts; tu vés i anuncia el Regne de Déu.* ⁶¹Un altre li va dir: *Us seguiré, Senyor; però abans deixeu-me acomiadar dels de casa meva.* ⁶²Però Jesús li va respondre: *Ningú que, tenint posada la mà a l'arada, miri enrere, no és bo per al Regne de Déu.*

ASPECTES per fixar-nos-hi:

1. v.57: *Mentre feien camí...*
 - En el compromís no ens podem quedar estancats.
 - No ens ho podem plantejar des de fora (hem de posar-nos en camí).
2. La iniciativa pot ser nostra (v. 57. 61) o de Déu (v.59).
3. No valen els grans plantejaments (v. 57) si no ens hem parat a pensar les conseqüències que aquests impliquen (v. 58) i si no tenim *arreglats*, superats, els aspectes més personals (v. 61).
4. Només els qui s'abandonen en les mans de Déu (els senzills, els petits) són els qui descobreixen la veritable felicitat [cfr. La

pregària final de Jesús al cap. 10, 21].

PREGUNTES:

1. Qui ha pres la iniciativa en el meu compromís (jo o Déu a través de...)?
2. Quina actitud tinc davant les dificultats que em planteja el compromís?
3. Quins són els aspectes personals que encara no tinc superats per tenir més disponibilitat en el meu compromís?

PREGÀRIA FINAL:

²¹En aquella mateixa hora, s'entusiasmà en l'Esperit Sant i digué: *Us enalteixo, Pare, Senyor del cel i de la terra, perquè heu amagat aquestes coses als savis i entesos i les heu revelades als senzills. Sí, Pare, perquè així us ha plagut a vós.*

Lc 10, 21

6.- UN CAMÍ FET EN ESGLÉSIA

El nucli central de l'Evangeli és l'anunci de la proximitat del Regne de Déu. Aquest s'entén com un projecte de comunió plena entre Déu i tots els éssers humans (als quals estima incondicionalment i salva gratuïtament) i, per tant, de filiació divina i fraternitat universal. Tota la història, doncs, és un llarg procés de maduració d'aquest Regne de Déu.

Encara més, si el misteri de Déu és comunió amorosa, relació solidària i obertura cap enfora, la persona, creada a imatge seva, ha de definir-se necessàriament en termes de comunió i participació. Comunió amb els altres i amb Déu, ja que Déu és el Déu-amb-nosaltres, el Pare de tota la humanitat, en Jesús, per l'Esperit.

Per això al MIJAC hem de treballar perquè la nostra militància no sigui una militància tancada o exclusivista, sinó una militància que ajudi a formar persones i formar *comunitat*. Com? Doncs prenguem-nos seriosament les nostres Conviccions i la nostra dinàmica, perquè és l'única manera com des del MIJAC podem aportar la nostra llavor a aquesta realitat, sabent que *ningú ens podrà separar de l'amor de Déu* (Rm 8, 38). El Moviment esdevindrà així (com la mateixa Església) un mitjà de Salvació vàlid sempre i quan sigui testimoni de l'entrega d'amor universal de Jesús per tots els homes i dones i especialment pels més petits (Mt 25, 40).

No hauríem de defallir mai en aquest *pelegrinatge* i juntament amb l'Apòstol poder dir: *que la nostra esperança sigui ben abundant pel poder de l'Esperit Sant* (Rm 15, 13), perquè és Ell en definitiva qui ens condueix en germanor cap a la glòria futura.

 Pistes per treballar amb els animadors:

Fer un **mural**. Activitat en tres moments:

1- Buscar informació sobre totes les activitats que es duen a terme a la Parròquia, Arxiprestat, Diòcesi. Buscar també informació sobre els Moviments evangelitzadors. [Repartir-se la tasca entre tots].

2- Fer un mural amb el que s'ha trobat i assenyalar aquestes tres coses:

- Nom.
- Objectius i activitats.
- A qui va dirigit i qui hi participa.

3- Comentar:

- Quines d'aquestes activitats o grups ens queden més lluny? I més desconegudes? Per què?
- El nostre compromís dins el MIJAC està obert a alguna d'aquestes activitats o grups? A quines? Analitzar la resposta.
- Podem fer alguna cosa més de les que ja n'estem fent?

III.- QUÈ ENTENEM PER FORMACIÓ?

PONÈNCIA D'EN JOAN TORRA

1. Què entenem per formació?

Donar forma. Per a poder fer-ho cal que hi hagi quelcom previ (la matèria) que modelarà la forma amb: uns coneixements, unes actituds, una estructura personal (valors), la relació amb els altres i la consciència de les pròpies capacitats.

La formació obliga a prendre compromisos i a lluitar contracorrent en la nostra societat (tal com diu el Concili Provincial Tarraconense, falta l'*humus* social que acompanyi).

2. Què significa *formació*? Una doble dimensió:

Cap en fora: No acaba mai, perquè vivim en un món en constant canvi i tenim la necessitat de conèixer-lo i aclarir-nos-hi davant la seva pluriformitat i l'excessiva especialització. És una missió impossible.

Cap a dins: Comprendre'ns. Cal tenir una estructura interna. Abans no calia (perquè tothom assumia les autoritats establertes).

Avui estem obligats a assumir la pròpia vida. No hi ha esquemes psicològics clars (establerts). Vivim en un món de *soroll* on cada cop més s'hi dóna un fenomen d'evasió, de fugida de la realitat.

És possible formar-se un mateix? No. Hi ha una forta crisi d'influències i de sol·licituds que no ens deixa temps.

Ens trobem, doncs, que la formació és dura, és elitista.

3. Quan parlem de formació, ens hi trobem un doble perill:

Fonamentalisme (en el món i en l'Església):	El dogma és la resposta amb autoritat sense reflexionar. Acaba en violència, però dóna seguretat.
Manca de diàleg (<i>debat de sords</i>):	Porta a exculpar els altres, perquè tot és vàlid. Predomina l'opinió no la certesa: el que ara visc és el que és vàlid. Però per poder fer el que penses cal <i>pensar</i> i per pensar cal <i>formar-se</i> .

Per tot això cal fer una aposta envers la formació:

- Per ajudar a créixer el nostre món (que ens estimem).
- Per poder donar-hi fruits.

4. **Beneficis** o mínims que cal aconseguir (compte! tenen un aspecte ambivalent, tant poden ser positius com negatius):

1. L'exercir com a persones (creixement personal). **Fer-se**, construir-se. Fixem-nos que formar-se no és el mateix que educar-se (conduir). Formació vol dir: *donar forma*. Això costa (perquè cal plantejar-se coses) i cansa.
2. La formació ven felicitat. La fe comporta felicitat de veritat, encara que pot no ser immediata.
3. Posa la condició de possibilitat per **ser lliure** dialogadament.

La persona pot optar lliurement, és a dir no fer realitzacions perfectes.

Implica anar orientant la pròpia **vida**. **Donar-li sentit**. I, justament per això, ser capaços de dir-ho davant altres opcions diferents.

Cal anar contracorrent sense tancar-se en un mateix.

4. Ens fa disponibles per **transcendir** la nostra vida (interioritat) i trobar els altres, l'Altre.

Cal saber distingir entre estar al costat de l'altre i ser amb els altres.

Cal fer el pas del voluntariat al compromís, per sentir els altres en la meua vida i per treballar pels altres.

Això és el que permet dialogar amb aquells que són diferents a mi.

5. Ajuda a viure instal·lat en el **dubte sa**: em fa escoltar l'altre i formular i pensar el que penses.
6. Oferta de viure amb **esperit crític** (pensar-ho tot). I prendre unes opcions fermes. Això (fer l'experiència d'anar fent i d'anar-me fent) cansa.
7. És amb els altres que podem viure en comunitat, que podem comprendre el nostre món i que podem fiar-nos dels altres.
8. Transcendir la justícia i **arribar al perdó**. Identitat que cal anar formant.

Ens permet **relativitzar** gairebé tot. Tenir poquíssims absoluts i riure't del que és accessori, és a dir, donar a cada cosa el pes que *realment* té.

Al nostre món ens trobem amb el gran problema que s'ha convertit l'Absolut en accessori i l'accessori en Absolut.

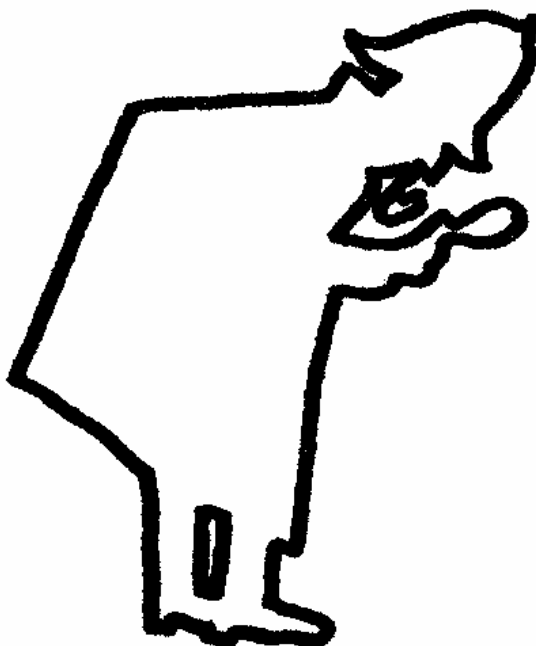
El Moviment (l'Església) ajuda a formar persones. Treballa amb persones que es fan preguntes i que s'enfronten amb elles mateixes.

[Al Concili Provincial Tarraconense s'afirma que cal donar respostes antropològiques, bàsiques, a la pròpia vida].

Tota la proposta del MIJAC per a la formació (que és una proposta constant i és el que ens ajuda a fer-nos càrrec de la pròpia vida) **s'arrela en les Conviccions**, per això les hem de prendre seriosament.

La formació, doncs:

- És un imperatiu eclesial.
- És la proposta enfocada al *ser* persona (cristià, militant).
- És una invitació constant. Hem d'aprofundir sempre en la nostra vida.
- És una dimensió espiritual, de pregària: és posar-me davant de l'Altre, perquè l'Altre em qüestioni.
- Es transmet amb el testimoni, però no de paraula, sinó amb el que un és. Que la nostra vida sigui reflex del que som:
 - No importa el que diem, sinó el que som.
 - Transmetre il·lusió.
 - Ser honest: exercir com a persona (com a cristià) la teva recerca, la teva aposta.
- Formar persones, no mètodes.
- No acaba mai, és una interpel·lació contínua.

IV.- ANÀLISI D'ALGUNES PARAULES CLAU

1.- FER-SE

La paraula *formació* ens indica l'acció i l'efecte de formar o formar-se ⁽¹⁾. És en aquest últim significat (*formar-se*) on radica el sentit de la formació al Moviment. al MIJAC no només ens formem en coneixements aplicables al medi on treballem, sinó que la formació passa a ser un fer-se un mateix: construir-se, aprendre i créixer. És un fer-se dinàmic, en acció, que esdevé un procés (Fl 3, 12-14). Procés on la meta és Déu i nosaltres estem en camí. Per tant, és formació allò que som capaços de passar per la nostra vida, pel nostre procés. La resta és acumulació de coneixements, anècdotes, dades... que ajuden, sí!, però que sempre depenen de l'ús que se'n faci.

Saber-se en construcció ens obliga a preguntar-nos com construïm i què construïm. És aquí quan intervenen els altres i el testimoni de Jesús:

- La convivència amb els altres, que no deixa de ser convivència amb Déu, ens fa veure les nostres limitacions, els nostres sentiments, l'alegria...
- El testimoni de Jesús ens il·lumina, ens guia i ens fa posar-nos davant de la nostra pròpia vida.

I, què fem amb totes aquestes vivències? Tenim dues opcions:

- Les deixem fora i formen part de la nostra vida exterior...
- O les interioritzem, les utilitzem per fer-nos a poc a poc, tenint present que fer-se no és la meta sinó el camí.

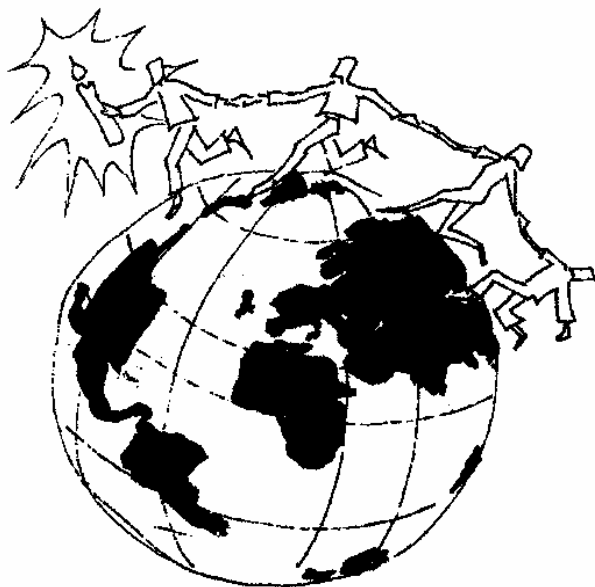
Per dur a terme aquesta tasca, cal que ens sentim éssers amb amor pels altres i capaços d'aprendre d'ells (Mt 25, 31-46: amor pels altres; 1 Co. 1, 26-29: aprendre dels altres). Perquè són aquestes

actituds les que fan possibles la interacció necessària per construir.

Compte! Ningú no diu que prendre l'opció de fer-se sigui cosa fàcil, perquè al cap i a la fi, de coses clares, ben poques.

I, per últim, on queda el servei? Si ens prenem la molèstia d'anar fent-nos, amb els mals de cap que, de vegades, comporta això ⁽²⁾ què farem amb els petits resultats?)Ens ho quedarem tot per a nosaltres?... O de la mateixa manera que hem pogut aprendre, sabrem oferir allò que som?

Aquest és el nostre repte.

⁽¹⁾ cfr. La veu *formar* al DICCIONARI GENERAL DE LA LLENGUA CATALANA.

⁽²⁾ cfr. J.L. BOLAÑOS, *Permanecer en la militancia a: Cuando hacen falta los profetas.*

2.- SER LLIURE

A mida que ens anem formant, aquesta formació ens va donant llibertat en les nostres decisions i accions. Quina relació hi ha entre una cosa i l'altra és el que pretenem aclarir tot seguit.

En el nostre creixement com a persones ens anem fent mica a mica a nosaltres mateixos:

- Anem construint la nostra personalitat;
- Anem prenent les nostres postures davant la VIDA i davant el MÓN;
- Triem els nostres gustos, les nostres afeccions...
- Anem fent les nostres amistats...

Tota aquesta *oferta* que se'ns presenta al davant, la podem assumir egoïstament o per SER persones:

- Egoïstament és aquell que fa les coses *perquè vull, perquè em dóna la gana i ningú no ha de dir res del que jo en faci*.
- Per SER persones és assumir allò que faig en cada moment com un tros de la meua vida que poso al servei de la VIDA i dels altres.

La primera, no ens enganyem, no és lliure, perquè acabes essent esclau dels teus capricis o de les influències externes. No et fan persona. La segona, encara que pugui semblar-nos més esclava, és la que ens dóna llibertat, perquè ens ajuda a assumir la nostra humanitat responsablement.

Per tant, des de la visió militant, ser lliure suposa un esforç, un restar oberts, en definitiva: *un enfrontar-se amb la pròpia VIDA*.

Per ser lliure cal saber el que volem i el que fem o deixem de fer; cal tenir una postura clara i personal davant les ofertes de la Societat per no acabar essent una titella de les modes passatgeres.

Però per arribar aquí, a ser lliures, hem de ser capaços de saber discernir. I aquest discerniment ens ha de venir per la fe:

⁽³¹⁾ Jesús digué als jueus que havien cregut en ell:

- Si us manteniu fermes en la meua paraula, realment sereu deixebles meus; ⁽³²⁾ coneixereu la veritat, i la veritat us farà lliures...

⁽³⁶⁾ Per això si el Fill us fa lliures, sereu lliures de debò. (Jn 8)

Jesús parla als qui ja creuen en ell ⁽³¹⁾, per tant, a aquells que el poden entendre i acceptar el que ell els diu, però la seva *veritat* ⁽³³⁾ els cega i no entenen la Veritat que els anuncia Jesús ⁽³²⁾. Ell s'enfada amb aquests homes envanits i els recorda que la nissaga (o els mèrits anteriors) no són garantia de res ⁽³⁹⁾ que el que importa és creure en el Fill, perquè ell és l'únic que resta a casa del Pare i l'únic que ens pot fer autènticament lliures ⁽³⁶⁾, ell que ha sortit del Pare i ve d'Ell, que és qui l'ha enviat ⁽⁴²⁾. Així que Jesús acaba afirmant que qui no escolta les seves paraules és perquè no és de Déu ⁽⁴⁷⁾.

Després d'aquest capítol Joan ens presenta aquell episodi ja conegut de la guarició del cec de naixement (Jn 9). Per l'evangelista Joan queda clar que la fe ens ajuda a *veure* i ens fa *lliures* de les *cegueses* del pecat i de l'orgull.

Aquesta és, doncs, la llibertat a la que podem arribar amb la formació militant, perquè ens ajuda a treure totes aquelles *cegueses* (aquells *pecats* en el llenguatge bíblic) que ens aparten de *la Veritat que ens fa lliures*.

Això sí, només ho podrà fer si és, de debò, una formació cristiana, basada en la fe.

3.- VIDA [DONAR-LI SENTIT]

La formació té dues dimensions:

La interna:	És el tipus de formació (eines, pregària, Conviccions...) que ens porta a comprometre'ns amb nosaltres mateixos.
L'externa:	És la que ens porta a comprendre el món (informació, coneixements...).

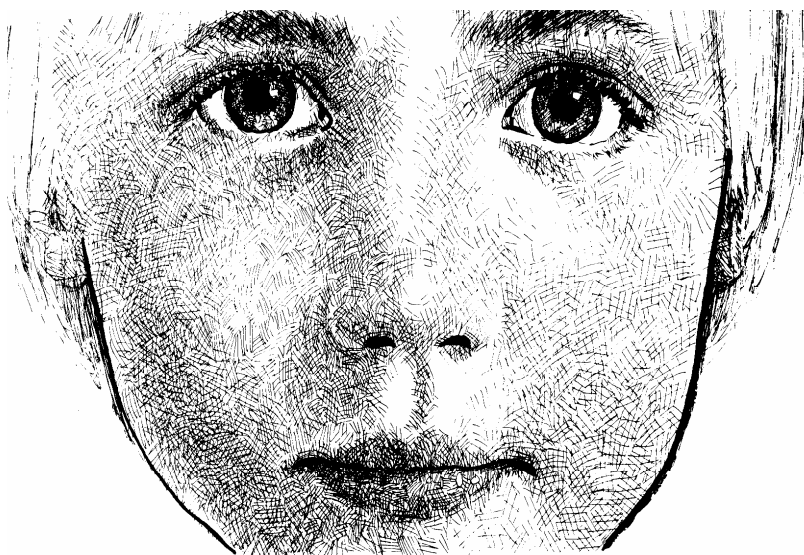
Tant una com l'altra van dirigides a omplir de sentit el nostre pas pel món amb una proposta clara: el *compromís*. És veritat que la vida té sentit en ella mateixa. Per als cristians la vida és un do de Déu i és la que ens duu la filiació divina, però aquest mateix do el mereixem donant-lo, és a dir: aportant un plus, que és el que hem cregut que valia la pena fer. És el text evangèlic dels talents: (Mt 25, 14-30) *un home, en emprendre un viatge, va cridar els seus servidors i els va confiar els seus béns... L'important no és la quantitat dels béns dipositats, sinó l'ús que li podem donar. El Senyor no s'enfada amb el que porta menys que el primer, sinó amb el que no ha fet res amb els béns prestats: Servent dolent i peresós! Sabies que cullo on no he sembrat i aplego d'on no he escampat? Calia, doncs, que portessis els meus diners al banc, i, en tornar, hauria recobrat el que és meu amb l'interès.*

Es tracta d'assumir la nostra VIDA, afrontar-la, per afrontar la realitat i acceptar-se a un mateix. O, el que és el mateix, DONAR-LI SENTIT, perquè, Té sentit una vida que no estigui oberta als altres i que no comenci per respectar-se a si mateixa?

El saber escoltar i el saber dialogar ens farà estimar el món i ens ajudarà a créixer, si no, no podem donar-ne fruits.

Per tant, en la mesura que la nostra formació sigui més àmplia, podrem arribar a entendre millor el món i podrem donar sentit al que fem.

I això, de ben segur, ens farà ser més coherents amb les nostres Conviccions i amb el nostre testimoni.

4. SEGUIR JESÚS:

TRANSCENDIR-NOS TOT IMPLICANT-NOS

Segons la xerrada d'en Joan Torra, una de les coses que pretén la formació és fer-nos disponibles per a **transcendir** la nostra vida, i el nostre entorn, per anar més enllà dels nostres criteris, de les nostres posicions preses... per anar més enllà de les nostres mides i càlculs... per anar més enllà de tot allò que ens condiciona, que ens priva i ens frena.

I tot això, precisament, per tal de no allunyar-nos de la nostra vida, dels altres i del nostre entorn... per tal de deixar parlar la vida i els altres tal com són... per tal de deixar-nos tocar per Déu, que parla en les persones i en els fets.

Per això diem:

- Jesús constitueix un model bàsic d'una manera de veure i viure la vida que sovint no coincideix amb la nostra manera de veure i viure la vida.
- Ell en persona és una **invitació** (*veniu a veure-ho Jn 1, 39*), una **crida** (*segueix-me, v. 43*) i un **repte** (*Per què t'he dit que t'he vist sota la figuera, creus? Coses més grans que això veuràs. v. 50*) a anar més enllà o més endins, depèn com es miri.

Com ho fa Jesús, això?

Jesús, amb la seva paraula i amb el seu exemple, facilita en concret una nova orientació i actitud fonamental, noves motivacions, noves disposicions i accions; un nou sentit i una nova meta.

Als individus i a les comunitats que s'adhereixen a ell, Jesús els comunica i facilita:

- a) **Una nova actitud de vida:** l'individu o la comunitat que prenen Crist Jesús com a patró i model de vida per a les seves relacions amb els altres, amb el món i amb Déu, poden viure d'una altra manera: més autèntica i humana.

⇒ Mt 5, 1-16.

- b) **Unes noves motivacions:** és a dir, nous motius d'acció. Partint de Jesús és possible donar una resposta a la pregunta de per què haig d'obrar així i no d'una altra manera... per què haig d'estimar i no haig d'odiar... per què haig de ser honest, indulgent, misericordiós... encara que això em perjudiqui.

⇒ Lc 6, 27-38.

- c) **Noves disposicions:** és a dir, noves i estables conviccions, tendències i intencions, adoptades i mantingudes en l'esperit de Jesús.

D'aquestes noves disposicions neixen unes disponibilitats, es creen unes actituds i s'adquireixen unes qualitats capaces de regir el nostre comportament, no només en moments aïllats, sinó a perpetuïtat.

Disposicions que apunten al compromís humil a favor del proïsme; a la solidaritat amb els pobres; a la lluita contra les estructures injustes.

Disposicions de gratuïtat, de llibertat, de generositat, d'abnegació, d'alegria... com també d'indulgència, perdó i servei.

Disposicions que es mantenen igualment en les situacions límits, en la donació total d'un mateix i en la renúncia no necessària.

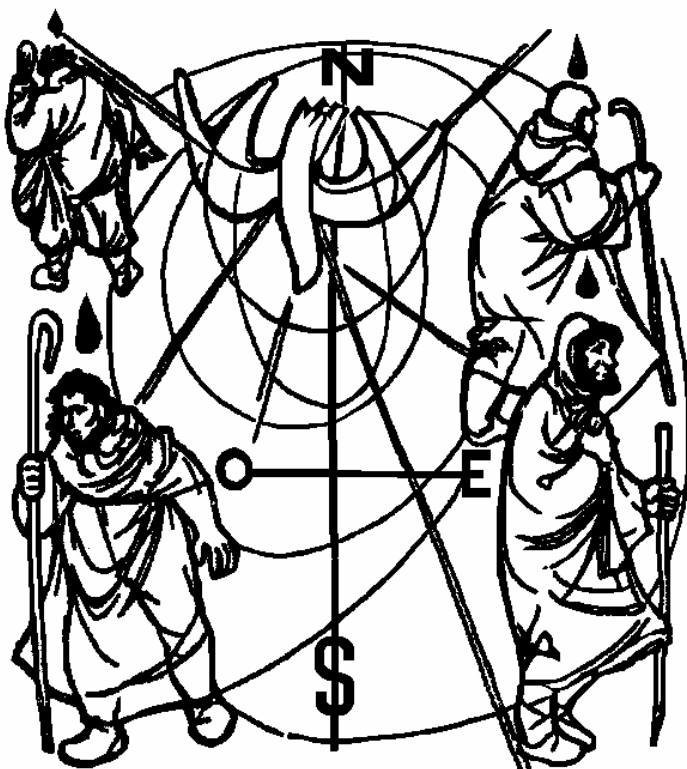
⇒ Jn 15, 1-17.

- d) **Noves accions:** és a dir, nous fets de major o menor importància que, seguint a Crist, es realitzen precisament allí on ningú ho faria, quan ningú ho faria i com ningú ho faria.

⇒ Lc 19, 1-10. Mt 17, 19- 21.

- e) **Un nou sentit i una nova meta:** al creient que marxa en el seguiment de Jesús se li ofereix un sentit últim no només per a la vida i l'acció, sinó també per al dolor i la mort; no només per als moments triomfals, sinó també per a les hores tristes i doloroses.

⇒ Lc 17, 7-10. 33.

5.- DUBTE SA

El compromís i l'opció de la militància no ens poden portar a *instal·lar-nos* en una seguretat orgullosa i perniciosa. Si així fos, deixariem passar de llarg tot el que l'Esperit ens vol inspirar a través dels germans, sobretot, d'aquells amb els qui d'entrada no comptem.

Ens cal una postura d'humilitat, com aquella que durant molts segles ha estat la clau de volta de la filosofia occidental i és atribuïda a Sòcrates: *Només sé que no sé res.*

El veritable militant no és un fanàtic de les formes ni de les opcions i sap relativitzar el mitjà o mitjans que a ell li han servit per arribar a la seva maduresa, i així (i només així) podrà entrar en comunió amb totes les persones que han arribat a un estadi personal versemblant per camins potser molt i molt diferents al seu.

El restar oberts a noves opinions ens farà contrastar els diferents punts de vista i ens farà més solidaris i cooperatius, ja que restarem amb els altres i sabrem treballar conjuntament.

El dubte sa ens farà escoltar l'altre i construir la nostra pròpia opinió. Ens fa ser *ignorants* per aprendre dels altres i, sobretot, per restar atents a com es revela Déu a través de la vida.

Una actitud mot lloable és la de la dona que té pèrdues de sang des de fa molts anys, però no gosa demanar-li res a Jesús [dubta?], però la seva fe li porta a confiar en ell, ni que sigui tocant les borles de la seva túnica i, oh, miracle! Queda curada! (Lc 8, 43-48). És aquesta l'actitud que ens demana Jesús: fe en ell, sí, però conservar també les febleses humanes que ens donen aquest sentiment de *servents inútils...* perquè *aquell que s'enalteixi serà abaixat i aquell que s'abaixi, serà enaltit.*

⇒ Lc 18, 14.

6.- L'ESPERIT CRÍTIC

Què volem dir quan parlem d'esperit crític? Avui dia aquesta expressió és de moda. A les escoles es remarca que als alumnes se'ls ha de transmetre aquest esperit; als moviments ciutadans; als sindicats...

Per què darrerament tothom s'ha recordat d'aquesta dimensió humana? Potser perquè poques vegades la sabem posar en pràctica.

Nosaltres volem apel·lar amb aquesta idea al sentit crític que ens dóna la fe i la nostra consciència i que ens porta a no *combregar amb rodes de molí* ni amb els ideals que avui dia se'ns volen imposar des de les diferents instàncies de poder (polític, social, propagandístic...) ni amb les ideologies autoritàries o tancades (ja siguin confessionals o aconfessionals de dins de l'Església -i del Moviment- o de fora).

El fet de dubtar de tot ens fa ser crítics i no deixar-nos portar per les opinions dels altres.

La formació ens ajuda a prendre unes opcions fermes i ens dóna arguments per ser crítics amb el món.

Compte! ser crítics no vol dir pas restar tancats sinó saber:

- Conviure en comunitat;
- Compartir la nostra formació i experiències;
- Créixer junts.
- Posar-se confiadament a les mans de Déu, perquè ell vagi purificant el nostre esperit (1Jn 5, 14-15).

7.- ARRIBAR AL PERDÓ

Amb tot el que hem vist fins ara, ha anat quedant una mica clar que la formació parteix d'una *identitat* i vol arribar a *donar una identitat*.

- **La formació parteix d'una *identitat*.** Aquí hauríem de reflexionar llargament sobre la qüestió de l'Arrelament. Aquest arrelament es refereix a la vida real i concreta que vivim al centre (nens, animadors, barri). L'arrelament també es refereix a la fe encarnada.

La formació parteix d'una veritat de fe que ens diu que tothom està cridat a ser fill de Déu-Pare a imatge de Jesucrist. I és en la vida de cada dia on volem descobrir i exercir aquesta identitat que Déu ens ha regalat.

- **La formació vol arribar a *donar una identitat*.** És l'altra cara de la moneda, ja que l'arrelament va de bracet amb l'Evangelització. La formació vol arribar a l'acció (transformadora) per crear les condicions favorables que permetin a tothom disfrutar efectivament de la identitats de fills de Déu.

En temps de Jesús la identitat del poble venia fonamentalment per l'adhesió a la Llei, a la voluntat d'aquell Déu que els havia alliberat de l'esclavitud d'Egipte i que se'ls havia manifestat amorós moltíssimes vegades al llarg de la seva història.

Però Jesús, després de proclamar les Benaurances (Mt 5, 1-12) ens proposa: *Jo us dic que, si no sou més justos que els mestres de la Llei i els fariseus, no entrareu pas al Regne del cel* (Mt 5, 20).

D'entrada semblaria que la *justícia* és el millor criteri per formar part del Regne de Déu. Però resulta que cal *superar la justícia* (almenys una determinada justícia). Les paràboles del Bon Samarità (Lc 10,

25-37) i del Fill Pròdig (Lc 15, 1. 11-31) il·lustren molt bé tot això:

^(25b) *Mestre què haig de fer per a posseir la vida eterna?*

⁽²⁶⁾ *Jesús li digué: -Què hi ha escrit a la Llei? Què hi llegeixes?...*

⁽²⁸⁾ *-Has respost bé: fes això i viuràs. (Lc 10)*

⁽¹⁾ *Els cobradors d'impostos i els pecadors s'acostaven tots a Jesús per escoltar-lo. Els fariseus i els mestres de la Llei murmuraven i deien: Aquest home acull els pecadors i menja amb ells...*

⁽³²⁾ *Calia celebrar-ho i alegrar-se, perquè aquest germà teu era mort i ha tornat a la vida, estava perdut i l'hem trobat. (Lc 15)*

Ja que ens sentim fills del Pare en el Fill Jesús, és normal que Sant Pau digui:

Així doncs, per tot el que trobeu en Crist d'encoratjament, de consol en l'amor, de comunió en l'Esperit, d'afecte entranyable, us demano que feu complet el meu goig: tingueu els mateixos sentiments i el mateix amor els uns pels altres, unànimes i ben avinguts. No feu res per rivalitat ni per arrogància; amb tota humilitat, considereu els altres superiors a vosaltres mateixos. Que no miri cadascú per ell, sinó que procuri pels altres. TINGUEU ELS MATEIXOS SENTIMENTS QUE TINGUÉ JESUCRIST. (Fl 2, 1-5)

Com que Jesucrist se sent i està plenament identificat amb el Pare, pot demanar als seus deixebles que s'identifiquin amb ell: *Sigueu perfectes com ho és el vostre Pare celestial* (Mt 5, 48). Si la paraula *perfectes* ens espanta o ens sembla massa agosarada, l'evangeli de Lluc ha transformat aquesta frase en: *Sigueu misericordiosos, com ho és el vostre Pare* (Lc 6, 36). La misericòrdia a la Bíblia té a veure amb les *entranyes*, és a dir, amb una aproximació a l'altre feta d'*entranyabilitat*. En *el cor de la misèria* també (i a vegades sobretot) neix el Regne. L'Esperit acompanya aquest procés perquè

els fruits de l'Esperit són: *amor, goig, pau, paciència, benvolença, bondat, fidelitat, dolcesa i domini d'un mateix...* Si vivim gràcies a l'Esperit, comportem-nos d'acord amb l'Esperit (Ga 5, 22. 25).

El perdó és una paraula que expressa molt bé totes aquestes actituds pròpies de la vida nova del Regne. Això sí, hem de donar a la paraula *perdó* una profunditat més gran de la que normalment li donem. Hauríem de relacionar el perdó amb la *conversió*. Com podem viure l'arrelament si no ens convertim i estimem la realitat que vivim? Com podem transformar la nostra vida si no ens convertim? Com podem rebre el perdó (la realitat ens transforma, ens converteix) i oferir el perdó si no anticipem i vivim el Regne de Déu amb molts altres, amb tothom?

La formació, quan **TRANSCENDEIX LA JUSTÍCIA I ARRIBA AL PERDÓ**, ens identifica, per la fe, amb el món que tenim i amb el món nou que volem.

8.- SABER RELATIVITZAR

Durant la nostra vida anem passant per diferents etapes, cadascuna de les quals té els seus *absoluts* pels quals donaríem tot el que som i tenim. Alguns d'aquests *absoluts* són, per exemple, aquests:

- La recerca de la nostra identitat personal, el ser feliços, el ser acceptats... a l'adolescència.
- La lluita per les nostres conviccions, el nostre amor... a la joventut.
- Aconseguir l'equilibri, assolir metes... a la maduresa.
- ...

Coses realment imprescindibles... fins que ens passa l'època, l'etapa o la dèria. Quantes vegades no hem perdut la paciència, l'alegria i la pau interior per coses que, passat el moment, hem considerat irrelevantes o fins i tot *tonteries*?

Adonar-se d'això, però, no és gens fàcil. Un dels objectius de la formació, precisament, és aprendre a relativitzar totes aquestes coses i posar el cor en l'únic que realment és l'**Absolut**... però també és cert que cal un procés de maduresa personal i (una bona dosi de) valentia per saber-ne fer una autocrítica i deixar-nos endur per l'esperit de l'Evangeli.

Lligada amb aquesta dificultat cal (encara que només sigui enunciant-la) dir alguna cosa sobre **la necessitat de la pregària**, ja que és el *lloc* on podem *abandonar-nos* al Creador i alimentar-nos amb la veritable perspectiva de l'ésser humà. Només si som capaços, a través de la pregària, de sentir-nos membres del gran cos de Crist podem esbrinar quina és la nostra vocació i què se'ns demana i així podem relativitzar tot el que en sigui superflu.

Potser no ens hem llegit amb suficient calma les paraules de Jesús:

"Per això us dic: no us preocupeu per la vida pensant que menjareu, ni pel cos pensant com us vestireu. No val més la vida que no pas el menjar, i el cos més que no pas el vestit? Mireu els ocells del cel: no sembren, ni segueu, ni recullen en graners, i el vostre Pare celestial els alimenta. No valeu més vosaltres que no pas ells? I qui de vosaltres, per més que es preocupi, pot allargar d'un sol moment el temps de la seva vida? I del vestit, per què us en preocupeu? Fixeu-vos en els lliris boscars, com floreixen: no treballen ni filen, però us asseguro que ni Salomó en tota la seva glòria no anava vestit com un d'ells. I si l'herba, que avui és i demà la tireu al forn, Déu la vesteix així, no farà molt més amb vosaltres, homes de poca fe? No us preocupeu, doncs, dient: - Què menjarem, o què beurem, o amb què ens vestirem? Totes aquestes coses són les que busquen els pagans. Ja sap prou el vostre Pare celestial que en teniu necessitat. Busqueu primer el seu Regne i la seva justícia, i tot això us serà donat de més a més. No us preocupeu, doncs, pel dia de demà, que el demà ja tindrà les seves preocupacions. Ja en té prou cada dia amb el mal que porta."

(Mt 6, 25-34)

No us preocupeu per la [vostra] vida (quina contrarietat! L'únic que tenim i a sobre no ens hi hem de dedicar.)Sabia el que es deia, aquest Jesús? Com no hem de pensar en el que necessitem per beure, menjar, vestir... per, en definitiva, sobreviure en aquest món que ens toca de viure?

Quanta gent ha fet això?...

Precisament: quanta gent ho ha fet? Potser les coses no ens van tan bé al conjunt dels humans i, en concret, als cristians, perquè molt poca gent ha fet això.

Al nostre món ens trobem amb el gran problema que hem convertit l'Absolut en accessori i l'accessori en Absolut ens deia en Joan Torra. Sí senyors, aquest és el gran problema que patim els éssers humans. Ja no sabem en què o en qui hem posat la nostra confiança [els cristians, som capaços de veritat de dir que hem posat la nostra confiança en Déu com ho deia l'apòstol Pau?]. La majoria de nosaltres anem tan desorientats que ens deixem portar per la moda, la falsa propaganda o la invitació a l'èxit fàcil sense saber què ens hi juguem de debò.

En aquesta època que hom ha anomenat la post-modernitat, ja no hi ha la possibilitat de trobar una clara referència de valors per a seguir. Ens costa estar convençuts del que és el millor per a nosaltres i pels que hi venen al darrere. [*Totes aquestes coses són les que busquen els pagans.*] Davant de la incertesa els interessos creats, disfressats d'ovelles, ens bombardegen amb falsos eslògans en pro de la igualtat, la solidaritat, l'autèntica bellesa o felicitat... sense voler canviar res! o perquè aquest *status quo* ja els va prou bé; o perquè ens ofereixen falses seguretats basades en ideologies i creences tancades, absolutistes, fanàtiques...

La nostra fe ens ha de donar la força necessària per desemmascarar totes aquestes mentides i per no deixar-nos-en portar. [*Ja sap prou bé el vostre Pare celestial que en teniu necessitat*]. La fe ens ha de donar força per prendre'ns seriosament les nostres *conviccions*: *Busqueu primer el seu Regne i la seva justícia*.

És per això que no s'hi val qualsevol camí. Que no podem absolutitzar cap mitjà ni cap finalitat que no sigui el mateix Crist [ni tan sols, és clar, el mateix Moviment que tant ens estimem]: *Busqueu primer el seu Regne i la seva justícia*... No podem passar per sobre de ningú, (doncs Déu mateix es troba en el més petit dels nostres germans: Mt 25) i hem de tenir la força necessària per veure i defensar que l'únic absolut pel qual val la pena lluitar és l'ésser humà: imatge de Déu, fill de Déu.

La fe, en última instància, ens ha de portar a **no perdre l'esperança** (Rm 8, 25; 15, 13) i a descobrir l'autèntica *saviesa*, aquella que menystinguda pel món (1Co 1, 17-25), és estimada per Déu i *font* del Crist Jesús, *el qual, donat per Déu, ha esdevingut la vostra saviesa, com també justícia, santificació i redempció, per tal que, com està escrit, qui es gloria, que es gloriï en el Senyor.* (1Co 1, 30-31).

ESTUDI D'EVANGELI:

"Déu vol fer de Jonàs un autèntic profeta"

1.- INTRODUCCIÓ:

Hem agafat aquest títol a partir del primer "benefici o mínims que cal aconseguir" en la llista que ens va oferir el Joan Torra. Aquest primer benefici, recordem-ho, deia:

Exercir com a persones (creixement personal). Fer-se, construir-se ≠ educació (conduir). Formació = donar forma. Això costa (cal plantejar-se coses) i cansa.

Bé. Ens ha semblat que el profeta Jonàs era un bon exemple d'això mateix. A més, és un llibre de l'Antic Testament, i sempre pot ser *curiós* fer un estudi d'Evangelí de textos així (i no quedar-nos sempre amb uns pocs trossos de l'Evangelí). A més, és un llibre molt curt: només té tres pàgines! A més, és una història realment al·lucinant... A més, il·lumina unes quantes coses sobre Jesús...

Per situar-nos, diguem que el profeta Jonàs (Jonàs vol dir "colom") probablement va viure al s. VIII aC. Així ho indica un text de 2 Re 14, 23-27:

L'any quinzè del regnat d'Amasies fill de Joaix, rei de Judà, Jeroboam, fill de Jehoaix, rei d'Israel, començà a ser rei a Samaria. Va regnar-hi quaranta-un anys. Ofenia el Senyor amb el seu comportament. No es va allunyar de cap dels pecats que Jeroboam, fill de Nebat, havia fet cometre a Israel. Va recuperar el territori d'Israel des de Lebó-Hamat fins la mar Morta, tal com el Senyor, Déu d'Israel, havia anunciat per boca del seu servent, el profeta Jonàs, fill d'Amitai, de Gathéfer. És que el Senyor havia vist

l'aflicció d'Israel, gran i amarga: ningú, ni infant ni adult, no era capaç d'ajudar-los. I el Senyor, que encara no havia parlat d'esborrar de sota el cel el record d'Israel, els va salvar valent-se de Jeroboam, fill de Jehoaix.

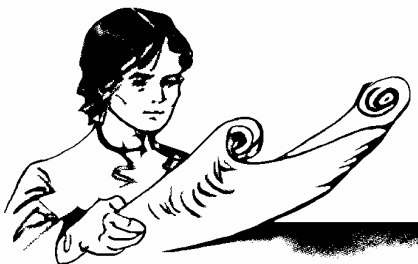
Ara bé, algú uns quants segles més tard (potser al s. IV, en tornar de l'exili a Babilònia), va aprofitar el personatge de Jonàs per construir una història fantàstica que posés en evidència l'actitud massa tancada en ells mateixos amb la que els jueus havien tornat de l'exili. Com ho farà? Amb un profeta de feia quatre-cents anys enviat a predicar la conversió dels assiris (els mateixos que havien destruït Israel). Així el seu missatge pot "colar" fàcilment i qui sap llegir entre línies ja entén què volia dir.

2.- L'ESTUDI D'EVANGELI

La nostra aproximació al llibre de Jonàs seguirà aquests tres punts:

- 1- Què fa Déu amb Jonàs?
- 2- Com reacciona Jonàs amb el que Déu li fa?
- 3- Com actua Déu a partir de la reacció del profeta?

Aniria bé, doncs, que abans féssiu una llegida ràpida del llibre.

Una missió impossible?

Què fa Déu amb Jonàs	Com reacciona Jonàs amb el que Déu li fa?	Com actua Déu a partir de la reacció del profeta?
1, 1-2: El Senyor va comunicar la seva paraula a Jonàs, fill d'Amitai. Li digué: <i>Vés a la gran ciutat de Nínive i proclama-hi que ja no suportó més la seva perversitat.</i>	1, 3: Però Jonàs decidí fugir cap a Tarsís, lluny del Senyor. Va baixar a Jafà, on trobà un vaixell que anava cap a aquelles terres, va pagar el passatge i es va embarcar amb els mariners per fugir de la presència del Senyor.	1, 4: Llavors el Senyor va enviar sobre el mar un vent tan fort que semblava que la nau s'havia de partir.

Déu vol fer de Jonàs un transmissor de la seva paraula. D'entrada sembla que és una paraula dura contra els de Nínive: Déu ja no els suporta més! Què decidirà fer amb ells? No ho sabem. Com passa amb les bones novel·les, l'autor ens deixa en suspens i per tant podem imaginar el que vulguem. Si els de Nínive ens resulten odiosos, podem imaginar el pitjor dels càstigs. Si els de Nínive ni ens van ni en venen, podem imaginar que aquest cop Déu s'ha passat, que una paraula d'amenaça no és realment un missatge de Déu, que aquí falla alguna cosa.

A partir de la imaginació que l'autor ens demana, la reacció de Jonàs ens resultarà més o menys simpàtica. Ell no vol complir amb aquesta missió! No vol ser el transmissor d'aquestes paraules. Es resisteix a portar a Nínive un "déu cruel"? El text, però, ens diu que Jonàs vol

fugir "lluny del Senyor, de la seva presència". És que Jonàs trenca amb Déu?

Repassem els beneficis de què ens parlava en Joan Torra. N'hi ha un que diu: "disponibles per **transcendir** la nostra vida (interioritat) i trobar els altres, **l'Altre**". Aquest benefici, a Jonàs li falla, perquè se'n vol anar lluny; vol fugir; no vol trobar-se més amb l'Altre, ni evidentment amb els altres (amb els de Nínive).

Déu reacciona violentament. S 'aprofita del seu poder (domina el mar) per entrebancar la fugida de Jonàs. Déu el persegueix per fer-lo profeta a Nínive, encara que no vulgui. Això almenys és el que sembla fins aquí. Qui guanyarà: Déu o Jonàs? Però, potser seria millor preguntar-se: Quin Déu sortirà guanyant? Quin Jonàs sortirà guanyant?

A partir d'aquest plantejament trobarem un entrellaçat de noves reaccions que són la dels mariners i la de Jonàs.

Reacció dels mariners	Reacció de Jonàs
<p>1, 5: <ul style="list-style-type: none">▪ van agafar por,▪ cadascú demanava auxili al seu déu.▪ per alleugerir el vaixell van llençar la càrrega al mar.</p>	<p>1, 5: Jonàs jeia profundament adormit al fons de la nau.</p>
<p>v.6: El capità: <ul style="list-style-type: none">▪ recrimina a Jonàs que estigui dormint▪ li demana que s'aixequi i clami al seu déu, perquè es recordi d'ells que estan en perill de mort.</p>	<p>[Abans que Jonàs pugui fer res, intervenen els mariners]</p>
<p>v7-8: <ul style="list-style-type: none">▪ busquen el culpable▪ el troben▪ interroguen Jonàs.</p>	<p>9-10: Respon als mariners: <ul style="list-style-type: none">▪ sembla un home creient▪ però fuig de Déu.</p>
<p>10-11: <ul style="list-style-type: none">▪ agafen més por▪ no entenen per què Jonàs ha fet això▪ volen saber com sortir-se</p>	<p>v.11: <ul style="list-style-type: none">▪ S'adona que la seva actitud ha complicat la vida a altres,▪ per això la solució només passa per ell.▪ proposa que el tirin al mar, perquè es calmi.</p>
<p>13-16: <ul style="list-style-type: none">▪ Amb tot intenten una sortida alternativa i es posen a remar▪ no funciona▪ es dirigeixen al Déu de Jonàs declarant-se innocents del que li pugui passar▪ tiren Jonàs al mar i el mar es calma▪ adoren altres déus, però sembla que se'ls obre el camí de la fe▪ s'apodera d'ells un gran respecte pel Senyor▪ li ofereixen un sacrifici▪ li fan promences.</p>	<p>v.15: [Jonàs és llençat al mar]</p>

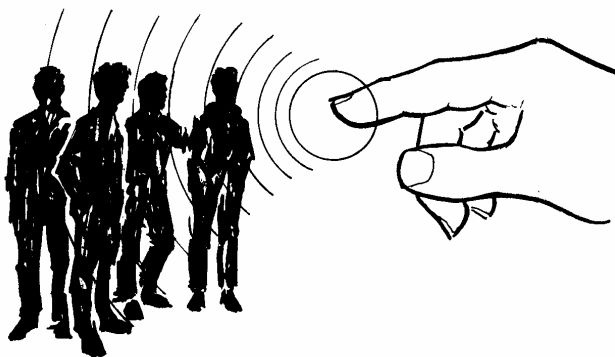
Repassem aquesta part amb calma:

✓ Per la declaració del mateix Jonàs veiem que el seu trencament amb Déu no era, ni de bon tros, definitiu. Ell que havia d'anar a condemnar els de Nínive es troba, gairebé per casualitat convertint uns mariners pagans a la fe. Aquest fet hauria de poder il·luminar sobre el veritable sentit de la missió del profeta i sobre l'autèntic abast de les paraules de Déu, però no sembla que ell se n'adoni encara!

✓ Jonàs jeia profundament al fons de la nau. Compareu aquesta actitud amb l'episodi de Mc 4, 35-41. Jesús també dorm enmig de la tempesta. Els deixebles reaccionen i interroguen Jesús. Al final aquests acaben amb una pregunta sobre la fe. Però les actituds de Jesús i de Jonàs són tan diferents!!!

⇒ Heu tingut mai la sensació que ser animador/a del MIJAC, o ser iniciador/a, fos una missió impossible?

Quines situacions són les que ens fan "fugir"?

Tornem al punt de partida

Què fa Déu amb Jonàs	Com reacciona Jonàs amb el que Déu li fa?	Com actua Déu a partir de la reacció del profeta?
2, 1: El Senyor havia disposat que un gran peix engolís Jonàs. Resta dins el ventre tres dies i tres nits.	2, 2: D=allí estant prega al seu Déu.	2, 11: El Senyor ordena el peix que vomiti Jonàs a la platja.

L'episodi és simpàtic i treu una mica de dramatisme a l'escena anterior de la tempesta. Aquest text és aprofitat per Mateu quan els fariseus demanen un senyal a Jesús: Mt 12, 38-42: *...Perquè així com Jonàs va estar tres dies i tres nits en el ventre del gran peix, també el Fill de l'Home estarà tres dies i tres nits en el cor de la terra...* (També podeu mirar Lc 11, 29-32).

En aquesta "confrontació" entre els fariseus i Jesús hauria anat bé allò que ens comentava en Joan Torra sobre el "dubte sa" "(La formació) *ajuda a viure instal·lat en el dubte sa: em fa escoltar l'altre i formular i pensar el que penses*". És el "dubte sa" que en comptes de la confrontació porta a l'apropament a l'altre. Qui deu ser aquest? Qui deu ser Aquest? Per què deu fer el que fa? Per què deu ser com és?

La pregària de Jonàs, literàriament parlant és un salm de súplica en el perill (com tants que n'hi ha al llibre dels Salms). Potser l'autor del llibre l'ha aprofitat d'una altra banda i l'ha posat en boca de Jonàs.

Sorprèn, però, que Jonàs digui: *Senyor, m'has apartat de la teva presència* (2, 5) quan de fet ha estat ell qui ha fugit! Sorprèn també que Jonàs mostri ganes d'estar amb Déu: "Oh, si pogués tornar a veure el teu sant temple!" (2, 5), però Déu li ha demanat, no d'anar al temple, sinó d'anar a Nínive!

En qualsevol cas, Déu segueix creient que el seu projecte encara té valor. I espera que Jonàs també ho pensi així.

Segons en Joan Torra, deu ser "Oferta de viure amb esperit crític (pensar-ho tot). I prendre unes opcions fermes. Això (fer l'experiència d' anar fent i d'anar-me fent) cansa". Ho comprovarem tot seguit.

⇒ Quantes coses positives ens han apropiat als altres i ens han permès seguir creient en la tasca que duem a terme?

Un pas nou

Què fa Déu amb Jonàs	Com reacciona Jonàs amb el que Déu li fa?	Com actua Déu a partir de la reacció del profeta?
3, 1-2: Per 20 vegada, comunicà a Jonàs la seva paraula: <i>Vés a Nínive, la gran ciutat i proclama-hi el missatge que t'indicaré.</i>	3, 3-4: Se'n va a Nínive... Comença a recórrer la ciutat. Va caminar tota una jornada cridant: <i>D'aquí 40 dies Nínive serà destruïda.</i>	

Tornem a començar, però no comencem igual. És curiós com Jonàs s'ha tornat obedient total. Comparem el missatge de Déu al profeta (*Vés a Nínive, la gran ciutat, i proclama-hi el missatge que t'indicaré*) amb el missatge de l'inici (*Vés a la gran ciutat de Nínive i proclama-hi que ja no suportó més la seva perversitat*). Alguna cosa ha canviat! Anuncia el que vindrà després.

Jonàs, però, segueix amb el mateix esquema al cap: Nínive serà destruïda. El sentit que Jonàs dóna a la seva missió segueix essent de destrucció quan Déu sembla que ha canviat el discurs. El sentit que la gent de Nínive dóna a l'acció de Jonàs els portarà a la conversió (però fixem-nos en el text: 3, 5: "*Els habitants de Nínive van fer cas de Déu*", no diu: van fer cas de Jonàs!). Encara hi ha alguna peça que no encaixa.

"D'aquí a quaranta dies Nínive serà destruïda". Pensem en les temptacions de Jesús (Mt 4, 1-11). En quaranta dies el diable no aconsegueix destruir Jesús. El diable i Jesús, cadascú, va proposant el seu sentit de la vida. El de Jesús apropa a Déu.

En Joan Torra ens deia que la formació implica anar orientant la pròpia vida. **Donar-li sentit**. I, justament per això, ser capaços de dir-ho davant altres opcions diferents". És veritat, l'opció de Jonàs i la dels ninivites és diferent! El problema és que no dialoguen. Al final es comprova que l'opció de Déu, el sentit que Déu vol donar a la vida de la gent de Nínive, també és diferent. Però aquests sí que es troben!

Déu reacciona, però no reacciona a l'actitud del profeta, sinó a l'actitud dels ninivites. El profeta queda "apartat" de la dinàmica. Aquesta última reacció de Déu provocarà un cop més al profeta.

⇒ Pensa en les conviccions personals que t'has anat fent en la tasca mijaquera. Fes-ne una llista.

- Quines d'aquestes mostren els passos que has fet com a persona?
- Quines han ajudat a fer-ho als qui s'inicien?

El pas definitiu: revelació de l'amor de Déu

Què fa Déu amb Jonàs	Com reacciona Jonàs amb el que Déu li fa?	Com actua Déu a partir de la reacció del profeta?
3,10: [Veu com els ninivites renuncien al seu mal camí. Li sap greu de fer-los el mal que havia anunciat i es desdiu].		

<p>4, 6: Fa créixer una carbassera que fes ombra a Jonàs i li calmi el malhumor.</p> <p>4, 9: Li pregunta: <i>Et sembla bé d'enfurismar-te així per una carbassera?</i></p>	<p>4, 1-3: S'ho pren molt malament. Tot enfurismat pregà així: AAh, Senyor! és ben bé això el que temia, per això vaig fugir a Tarsís. Sabia que ets un Déu compassiu i benigne, lent per al càstig, ric en l'amor i que es desdiu de fer el mal. I ara, t'ho prego Senyor, pren-me la vida; més em val morir que no pas viure! Surt de la ciutat en direcció a llevant. Es fa una cabana per veure què succeeix.</p> <p>4, 5:</p> <p>4, 6: Se n'alegra molt.</p> <p>4, 8: Jonàs defallia i demana la mort.</p> <p>4, 9: Li respon: <i>Em sembla molt bé. Més encara: morir voldria!</i></p>	<p>4, 4: Li respon: <i>Et sembla bé d'enfurismar-te d'aquesta manera?</i></p> <p>v.7-8: L'endemà, a trenc d'alba, disposa que un cuc rosegué la carbassera i la planta s'assecà. Després envià un vent xardorós.</p> <p>10-11 : Li diu: <i>... i jo no havia de plànyer per Nínive?</i></p>
---	--	---

Ara les relacions s'han canviat. Déu ha reaccionat a la conversió dels ninivites i això provoca que Jonàs s'enfadi. De fet, ell segueix

anclat en el passat, en les seves idees preconcebudes (que d'entrada no són dolentes!): ell és molt llest i ja coneix Déu perfectament. Ja sabia que aquella missió no valia la pena. Déu li ha fet fer un ridícul enorme: predicar la destrucció per acabar perdonant-los! A Jonàs encara li falta descobrir-se lliure. En Joan Torra ho expressava així: "(la formació) *posa la condició de possibilitat per ser lliure dialogadament. Pot optar lliurement, és a dir no fer realitzacions perfectes*".

Déu actua amb una simple pregunta (*Et sembla bé d'enfurismar-te d'aquesta manera?*). Després la pregunta es torna fets (la carbassera i el cuc, el vent calent...). Jonàs encara no es fia de Déu. Encara confia massa en ell mateix. Encara té l'atreviment de quedar-s'hi a veure si "les seves" paraules (de destrucció) es compleixen sobre Nínive. I tot això amb una actitud de malhumor exasperant. Per un moment Déu li proporciona una mica d'alegria. Una alegria intensa però fugissera. Perquè no es pot estar content i al mateix temps esperant la desgràcia dels altres! Jonàs encara no ha après a riure's de la seva pròpia situació còmicament ridícula. Ell pel seu compte vol ser un "profeta massa profeta".

En Joan Torra ens deia que la formació: "*ens permet relativitzar gairebé tot. Tenir poquíssims absoluts i riure't del que és accessori, és a dir, donar a cada cosa el pes que realment té*".

Per dos cops Jonàs està tan atabalat que demana la mort. I això que quan els mariners el van tirar al mar, allí sí que corria autèntic perill. Però Déu el va alliberar. I Jonàs ho ha reconegut en la seva pregària. Per què Déu no podia actuar igual amb els ninivites? I Jonàs demanant la mort, empenyat perquè se li ha mort una carbassera!

Les últimes paraules són de Déu. Expressen, novetat total, l'amor pels ninivites!!! Ben punyent deuria resultar, però és l'únic camí per ser profeta, del que cal ser profeta (Jonàs ja ho sap): *d'un Déu misericordiós i benigne, lent per al càstig, ric en l'amor... i això*

absolutament per a tothom.

La formació (en tant que cristians) ens dóna una identitat que permet **transcendir la justícia i arribar al perdó**. És la identitat de Déu.

⇒ Què descobrim que ens "emprenyi", però en sentit positiu?

És a dir, reptes que ens planteja el nostre procés per tal de poder fer una tasca que expressi amor i fe i (per què no?) esperança.

